

Қарағанды мемлекеттік медицина университеті
Анатомия кафедрасы

СӨЖ

Тақырыбы: Омыртқа жотасының иіліс сатыларының анықтығына сәйкес дене түрлерін анықтау.

Орындаған: Абдуалиева Ы.Ж.
ЖМФ 115 топ
Тексерген: Габдулина Г.С.

Қарағанды 2010ж.

Мазмұны

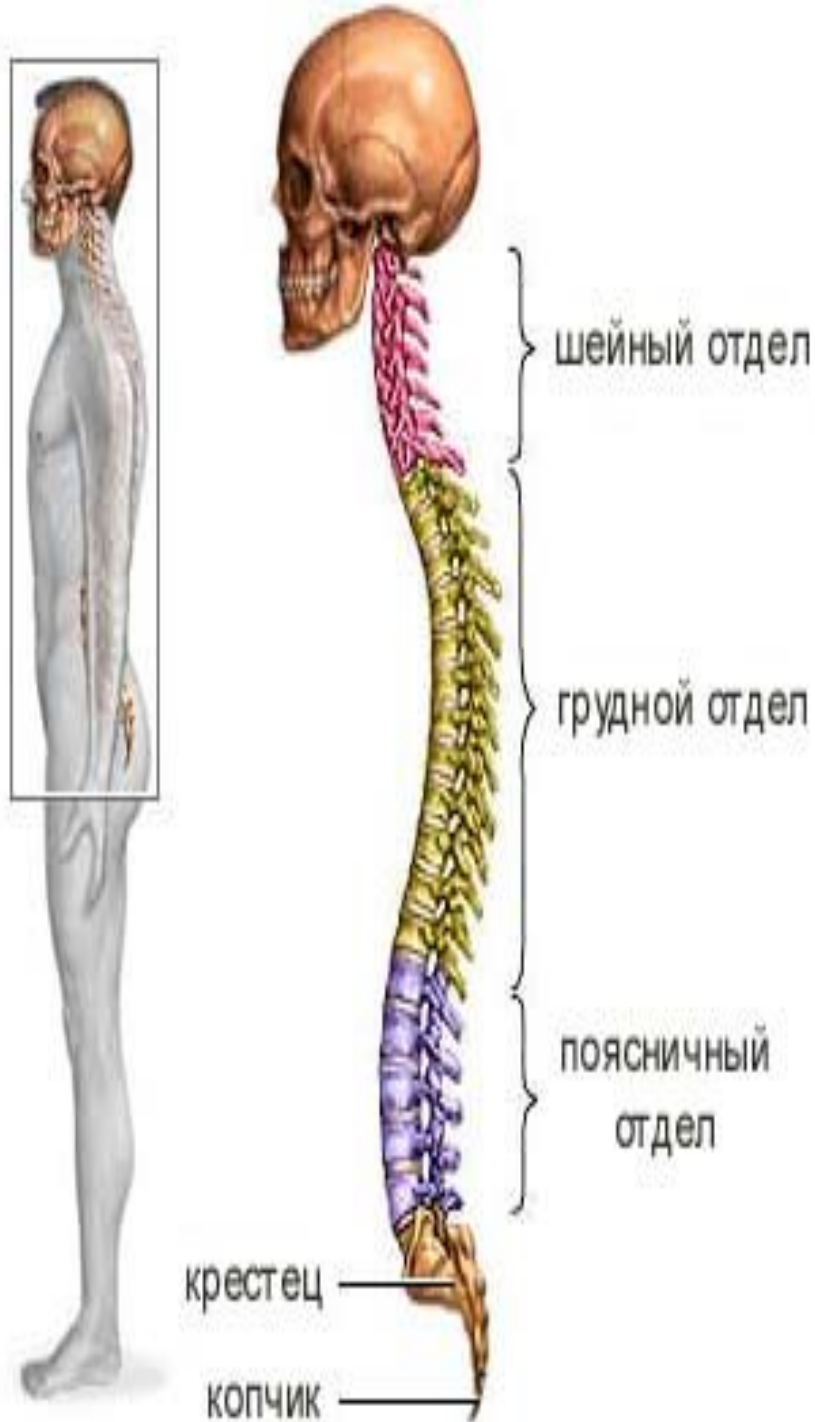
- Кіріспе
- Негізгі бөлім
 1. Омыртқа жотасының қызметі және маңызы
 2. Омыртқа жотасының иілімдері
 3. Оның құрылысы
 4. Сколиоз
 5. Дисктер грыжасы
 6. Остеохондроз
 7. Лордоз және Кифоз

Қорытынды

Қолданылған әдебиеттер

Кіріспе:

Біз тік жүреміз. Сондықтан омыртқамызға көп күш түседі. Мәселен, төрт аяқтап жүретін жануарлар остеохондрозбен ауырмайды. Неге? Өйткені адамның омыртқасына қарағанда жануардың омыртқасына түсетін күш аздау. Адам көп қозғалуы керек. Жаңа туған бала әрбір бес секунд сайын өседі. Сондықтан ол үшін қозғалыстың маңызы зор. Қазір адамдар көп қозғалмайды. Таңнан кешке дейін компьютердің алдында отырады. Спортпен айналыспайды, бассейнге бармайды, тек екі қолмен ғана жұмыс жасайды. Қозғалыстың аздығы адамды ауру қылады. Ал омыртқа ауырса, оның ішіндегі жұлын қысылады. Жұлын қысылса, адамның денесін қоректендіріп тұрған қанның тарауы әлсірейді де, соның салдарынан бастан бастап, аяғыңның ұшына дейінгі ағзалардың, ішкі ағзалардың барлығы ауырады.

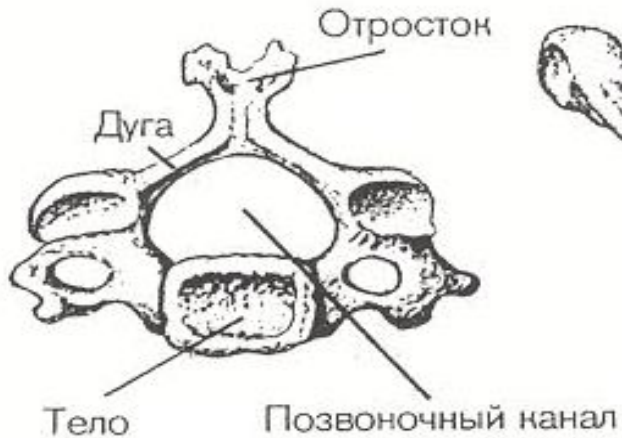
Омыртқа жотасы біздің денесіндегі негізгі тірек жүйесі. Егер омыртқа жотасы болмаса адам жүре де алмайды, денесін тік ұстай да алмайды. Омыртқа жотасының тағы бір маңызды қызметі жұлынды қорғау. Сондықтан, адамның денесі сау болуы үшін омыртқаны үнемі жаттықтыру, остеохондрозды омыртқа жарығына (грыжа дисков) дейін асқындырмау қажет.

Рис. 1

Ересек адамдардың омыртқа жотасы 4 иілімді болады. Алға карай иілген бөлігін *лордтар*, ал артқа карай иілген бөлігін *кифоздар* деп атайды. Солардың арқасында адам көптеген ауыр заттарды көтере алады. Жас сабилерде лордтар мен кифоздар әлі дамымайды. Олардың омыртқа жотасының иілімдері алғашқы қадамын істеген күннен бастап дамиды.

Шейный

Грудной

Поясничный

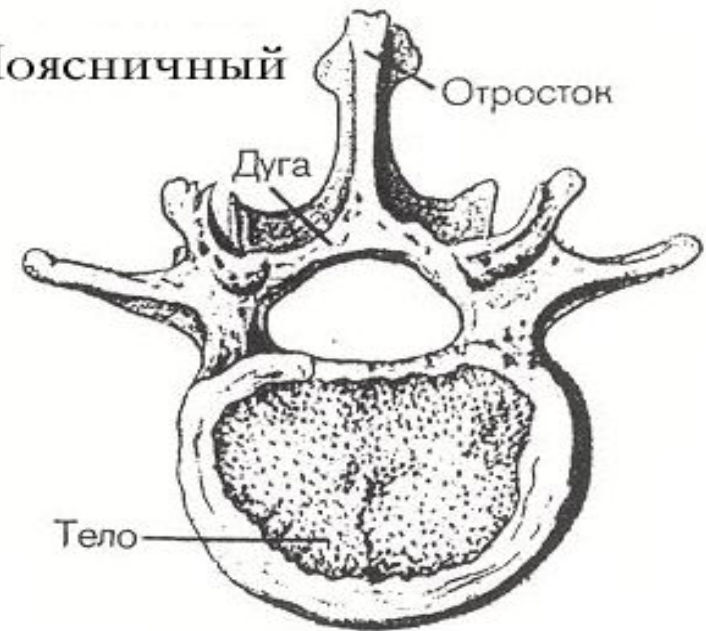

Рис. 3. Строение позвонков

Омыртқа жотасы 33-34 омыртқа сүйектерінен және 5 аймақтан тұрады: мойын аймағы – 7 омыртқа сүйектерінен, кеуде аймағы – 12, бел аймағы – 5, сегізкөз аймағы – 5 және құйымшақ аймағы 4-5 омыртқадан тұрады. Ересек адамдарда сегізкөз бен құйымшақ аймағының омыртқалары бітісіп *сегізкөз* және *құйымшақ сүйектерін* құрайды. Омыртқа жотасының сүйектері *денесінен* және 7 өсінді тарайтын *доғадан* тұрады. Олар: қылқынды өсіндісі, 2 көлденең өсіндісі және 4 буындық өсінділері.

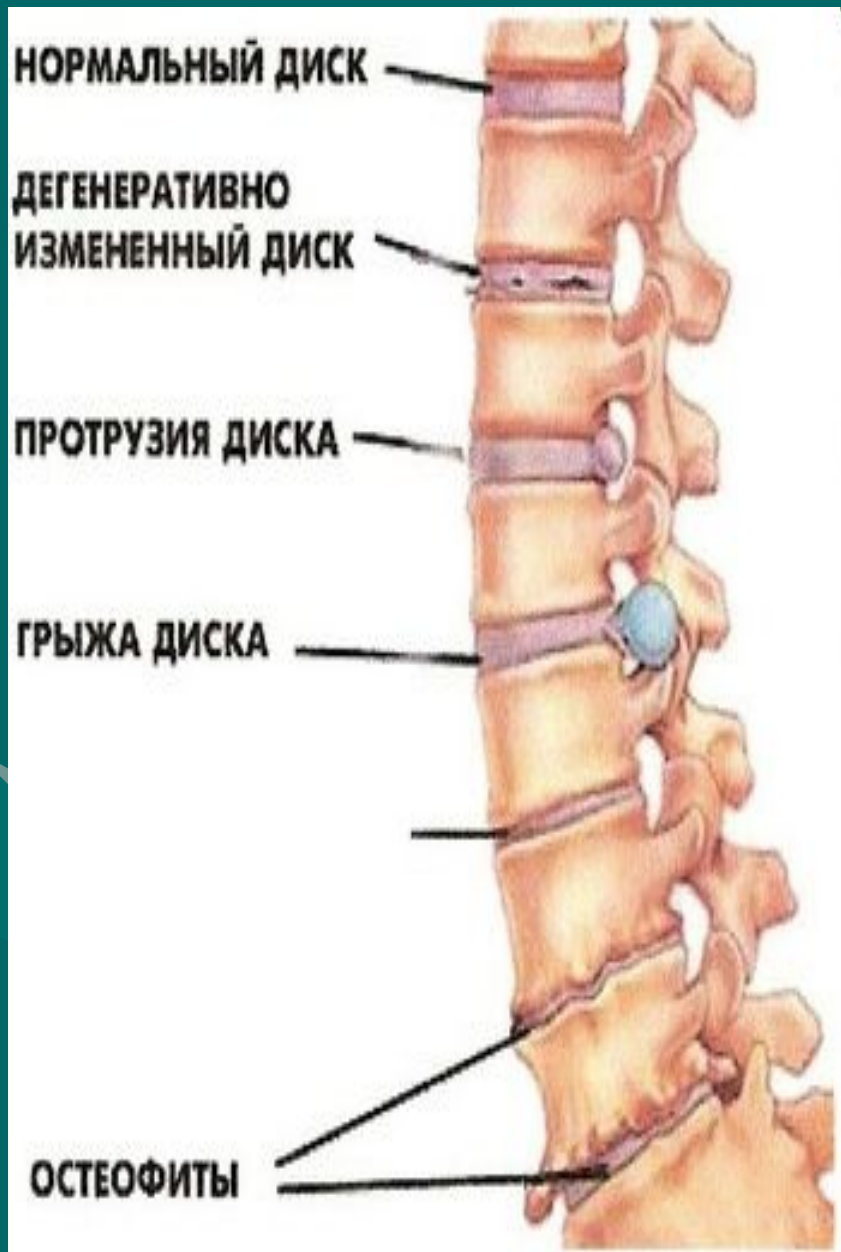
Омыртқа арасында шеміршек пен сіңір болады. Жарақат алғанда, ауыр көтергенде шеміршек жарылып кетеді де, омыртқа арасындағы жүйке тамырлары мен қан тамырлары қысылып қалады. Екі аяққа күш түсіп, шыдатпай ауырады. Омыртқа ауырса, оның ішіндегі жұлын қысылады. Жұлын — адам ағзасының ең маңызды органы. Жұлыннан қан тамырлары мен жүйке тамырлары шығады. Жұлын қысылса, адамның денесін қоректендіріп тұрған қанның тарауы әлсірейді де, соның салдарынан бастан бастап, аяғыңның ұшына дейінгі ағзалардың, ішкі ағзалардың барлығы ауырады. Яғни, ішкі органдардың холестицит, панкреотит, простатит, белсіздік, жүректің, ішектердің, зәр жүру жолының ауруларын асқындырады.

Сколиоз

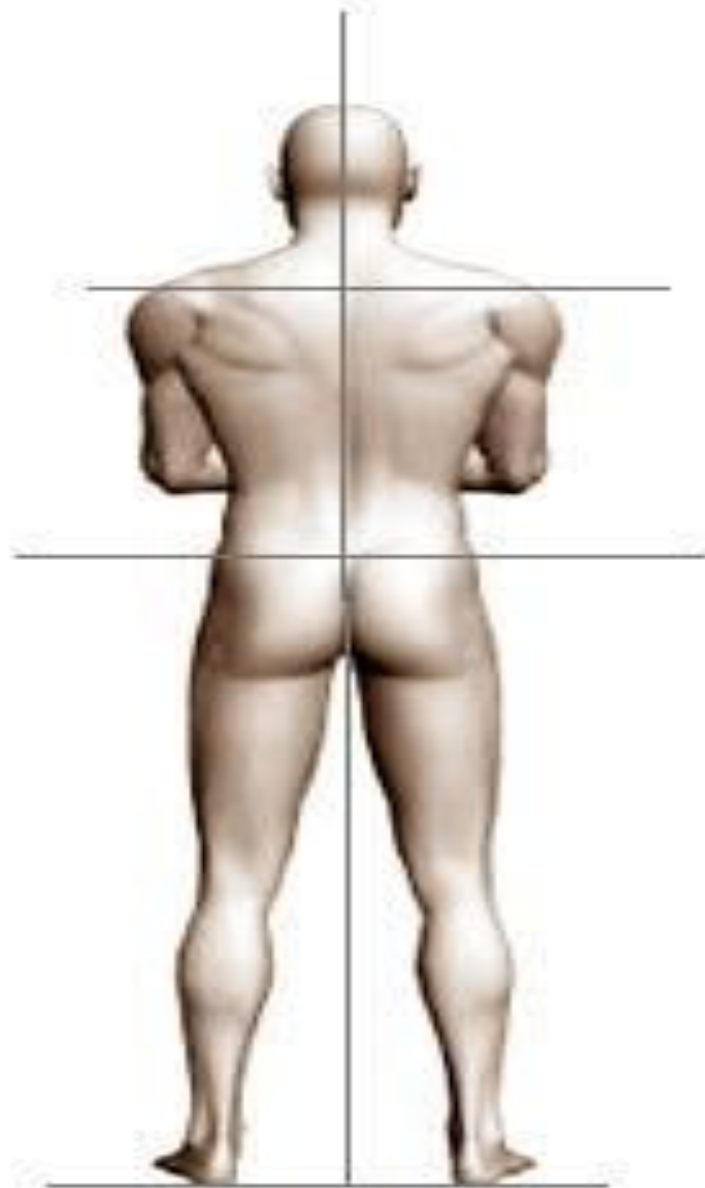
Сколиоз – ол көбінесе жас өспірімдер мен мектепке дейінгі балаларда кездесетін омыртқа жотасының ауруы. Егер сыртынан карасақ омыртқа жотасының иілуі байламдар мен сүйекке байланысты S тәрізді болып келеді. Сколиозды омыртқа бұзылысымен жиі шатастырады. Бірақ сколиоз омыртқа бұзылысының күрделі түрі. Омыртқа жотасының бұзылысы: баланың дұрыс отырмауын, қозғалуын қадағаламаса немесе кальций жетіспесе, бұлшықет әлсірегенде байқалады. Қазіргі жас өспірімдердің, оқушылардың біриықты сумкалары, ауыр кітапты котерулері, ыңғайсыз парталар сколиоздың дамуына алып келеді.

Дисктер грыжасы

Дисктер грыжасы- ол тірек-қимыл жүйесінің ең қауіпті ауруларының бірі. Дисктер грыжасының пайда болу себептері әр түрлі болуы мүмкін. Жастық ерекшеліктер де әсер етеді. Диск грыжасы былай п. б. – оның қабағы жарылып, құрамындағы заттар жұлынға еніп, оны ығыстырады. Грыжаны хирургиялық операция арқылы емдеуге болады, бірақ ол омыртқа жотасының басқа аймағының бұзылуына әкелуі мүмкін. Ең тиімті тәсілі комплексті емдеу: мануальді терапия, физиотерапия және массажды

Норма

Проекция: Прямая

Физиологические
прогибы:

Лордоз

Кифоз

Боковая

С-образный сколиоз

S-образный сколиоз

Плоская спина

Остеохондроз

Остеохондроз – қабырға аралық дисктердің құрылысының өзгеруінен болатын патологиялық ауру. қатар тұрған омыртқалардың арасындағы шеміршек деформацияланып, ақырында омыртқалар арасы жақындап кетеді де, оның ортасындағы жұлын-ми жүйке тамырлары қысылып, адамның белі, аяғы, қолы, басы, тіпті, ішкі ағзаларының барлығы ауруға ұшырайды. Грек тілінен аударғанда «osteо» — сүйек, ал «hondra» — шеміршек деген мағына береді екен.

Дәрі-дәрмектер
арқылы

Емдік
гимнастика

Остеоходрозды емдеуге
болатын тәсілдер

Операциялар
арқылы

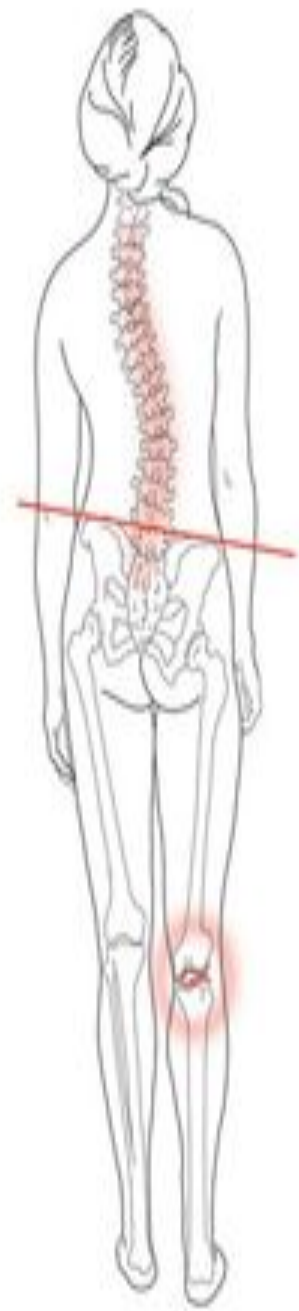
Омыртқа
тракциясы

Мануальді
терапия

Група мускулов
диска

Скелет
позвоночника

Лордоз

- Лордоз – ол туа пайда болған немесе жүре пайда болған омыртқа жотасының мойын және бел аймағындағы алға қарай иілуі. Лордоздың п. б. себебі:
- - жамбас бел буынының шығып кетуі (бұл жағдай белдің алға қарай шығып кетуіне себеп болады);
- - іш аймағындағы майлардың тым артық мөлшерде жиналуы оның дамуына әсер етеді.

Лордоз омыртқа жотасының бұзылуына, байламдары мен бұлшықеттерінің тартылуына алып келеді. Одан басқа ол жүректің, өкпенің, асқорту жолының жұмысын бұзады. Науқастың жиі басы ауырып, тез шаршап, организмінде зат алмасу процесі бұзылып, жалпы жағдайы нашарлайды.

- Лордоз комплексті емдеу тәсілін талап етеді. Яғни: бандаж тағу, арнайы арналған массаждар, гимнастикалық жаттығулар және т.б.

Кифоз

- **Кифоз** – ол омыртқа жотасының артқа қарай тым иілуінен пайда болатын ауру.
- Кифоздың 2 түрі бар:
- - физиологиялық кифоз (нормада ересек адамдарда байқалады)
- - патологиялық кифоз, ол рахиттің, туберкулездің әсерінен бір не бірнеше омыртқаның зақымдануынан, омыртқа жотасының бұзылуы және т.б. көптеген себептерден дамиды.
- Кифоз «дөңгелек арқаның» пайда болуына алып келеді, иықтар алға қарай «салбырап» қалады. Белдің еңкейу бұрышы азайып, іш алға қарай шығып тұрады.
- Кифозды емдеу тәсілі комплексті болуы қажет: массаж, ФТО, гимнастикалық жаттығулар. Олардың арқайсысы кифоздың даму деңгейіне, бұлшықет жүйесіне жағдайына, таға да басқа сырқаттарына қарай таңдалады.

Normal spine

Kyphotic spine

#ADAM

Омыртқа жотасының ауруларын емдеу

Қорытынды

Омытқа жотасының ауруларының қай-қайсысы болса да өте зиян болып табылады. Себебі: оның бұзылыстары жұлынның зақымдануына алып келеді. Егер жұлынның кеуде аймағы зақымданса колдардың, кеуде-бел аймағында зақымданса ішкі ағзалардың, егер бел аймағы зақымданса аяқтардың жұмысының бұзылысына алып келеді.

Қолданылған әдебиеттер:

1. “Атлас. Адам анатомиясы” А. Рақышев. 1-ші том. 2005ж.
2. “ Адам анатомиясы” А. Рақышев. 1994ж.
3. “Атлас. Анатомии человека” Фрэнк Неттер. 4-ші басылым. 2007ж.
4. [Www.google.ru](http://www.google.ru).

Назар аударгандарыңызга көп рахмет!!!

